

HYVINVOINTIKERTOMUS VUOSIRAPORTTI 2021

PARGAS STAD • PARAISTEN KAUPUNKI

Strandvägen 28, FI-21600 PARGAS • Rantatie 28, FI-21600 PARAINEN • Tfn / Puh. (02) 458 5700 • Fax (02) 458 5731
www.pargas.fi • www.parainen.fi

DOKUMENTIN SISÄLTÖ

OSA I: VÄESTÖN HYVINVOINNIN ARVIOINTI VUONNA 2021

1. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
 - 1.1 HYVINVOINTIIN VAIKUTTAVAT AJANKOHTAISET TAPAHTUMAT
 - 1.2 VÄESTÖ
 - 1.3 HYVINVOINTI-INDIKAATTORIT
 - 1.4 KOULUTERVEYSKYSELY
 - 1.5 TERVEYDENEDISTÄMISTYÖ
 - 1.6 HYTE-KERROIN
 - 1.7 YHTEENVETO

2. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

OSA II: VALTUUSTOKÄSITTELY

3. Raportin laadinta
4. Raportin hyväksyminen

OSA I: VÄESTÖN HYVINVOINNIN ARVIOINTI VUODELTA 2021

Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat ovat jokaisen kunnan ehkä merkittävin voimavara. Tästä syystä kunnan tulee kohdentaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimia ihmisten asuinympäristöön, päivähoitoon, kouluihin, työpaikoille, harrastuksiin ja palveluihin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on samalla kunnan elinvoimaisuuden edistämistä.

Hyvinvoinnin nähdään koostuvan fyysisestä terveydestä ja toimintakyvystä, psyykkisestä hyvinvoinnista ja mielenterveydestä, sosiaalisista suhteista ja vuorovaikutuksesta, terveellisestä ja toimivasta asuin- ja elinympäristöstä, riittävästä toimeentulosta sekä pääsystä tarvittaviin palveluihin, kuten julkinen liikenne, sosiaali- ja terveystyö, sekä mielekkäät vapaa-ajan palvelut.

Hyvinvointikertomus on johtamisen työväline. Hyvinvointikertomuksessa kuvataan hyvinvointia erilaisten mittareiden valossa. Hyvinvointikertomus nostaa esiin hyvinvoinnin taustatekijät, vahvuudet ja kehittämiskohteet. Hyvinvointikertomus tukee hyvinvointitiedolla johtamista ja päätöksen tekoa. Se toimii strategiatyön sekä vuotuisen kuntasuunnittelun ja seurannan välineenä. Hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi.

Paraisten kaupungin strategialla ja hyvinvointisuunnitelmalla tulee olla useita toisiinsa liittyviä yhdyspintoja. Nämä yhdyspinnat liittyvät kaikkien ikäryhmien palveluihin eli lasten ja nuorten, työikäisten sekä ikäihmisten palveluihin.

Tämä vuosittainen hyvinvointiraportti sisältää vuoden 2021 hyvinvoinnin arvioinnin. Tämän arvioinnin pohjalta nostetaan kehittämisen kohteita nykyisen valtuustokauden laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan. Paraisten kaupungin tietoja verrataan Varsinais-Suomen sekä koko maan tilanteeseen.

Hyvinvointia ja terveyttä on arvioitu monipuolisesti erilaisilla mittareilla eli hyvinvointi-indikaattoreilla. Nämä indikaattorien arvot on kerätty useilla kunnille osoitetuilla kyselyillä. Tässä hyvinvointiraportissa indikaattoreiden osalta käytetään uusinta saatavilla olevaa tietoa, joka on vuoden 2020 tai 2021 tilanne.

Uusi laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta astuu voimaan 1.1.2023. Laki sisältää tiedon kunnalle myönnettävästä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan laskentakaavasta eli asukaskohtaisesta hyte-kertoimesta. Hyte-kerrointa käytetään vuoden 2023 alusta valtionosuuden laskennassa ensimmäistä kertaa.

On keskeistä muistaa, että merkittävä osa kuntalaisista voi hyvin, vaikka hyvinvointia kuvaavat indikaattorit nostavat esille ongelmia tai pahoinvointia. Indikaattoreiden avulla pystytään tunnistamaan, millaisia palveluja kuntalaiset tarvitsevat.

1. INDIKAATTORIEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINTI 2021

1.1 HYVINVOINTIIN VAIKUTTAVAT AJANKOHTAISET TAPAHTUMAT

Vuoden 2020 maaliskuusta alkaen kaikkea toimintaa on varjostanut Korona-epidemia. Tämä maailmanlaajuinen pandemia on vaikuttanut monella tapaa ihmisten elämään. Kuntien tarjoamia palveluja on järjestetty uudella tavalla huomioiden epidemiatilanteen vaatimukset ihmisten suojelemiseksi tartunnoilta. Pandemian aikana on haluttu erityisesti suojella haavoittuvassa asemassa olevaa väestöä.

Epidemian myötä moni työntekijä on tuntenut työtehtäviensä merkityksen kasvaneen ja korona-aika on yhdistänyt henkilöstöä. Toisaalta pandemia on vaikuttanut henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin heikentävästi, koska jatkuva uuteen tilanteeseen sopeutuminen ja uusien direktiivien ja suositusten käyttöönotto ovat lisänneet työmäärää ja kasvattaneet epävarmuutta tulevista. Osa työntekijöistä on saanut uusia tehtäviä, moni on siirtynyt etätöihin. Työn ja perheen yhteensovittamisessa on tullut eteen uusia piirteitä.

Epidemian aikana sosiaaliset kontaktit ovat vähentyneet, ja meillä on ollut huoli omasta tai läheisten terveydestä. Osallistuminen erilaisiin virikkeisiin on ollut rajoitettua.

Tällä hetkellä on havaittavissa, että perheiden ongelmat ovat moninaisempia. Palvelut painottuvat yhä enemmän korjaavaan toimintaan, vaikka ennalta ehkäisevä palvelu olisi tarkoituksenmukaisempaa.

Pandemian aikana vapaaehtoistyö on kasvanut ja eri ikäryhmien välinen yhteistyö on noussut tärkeäksi ja arvostetuksi asiaksi.

Vaikutukset Suomen talouteen syntyivät suurelta osin palvelualoilla, varsinkin liikenteessä, sekä matkailu-, hotelli- ja ravintola-aloilla. Rajoitukset ovat osuneet myös kulttuurin, urheilun ja viihteen toimialoihin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) asiantuntija-arvion (kevät 2022) mukaan:

- Koronaepidemian ja siihen liittyvien rajoitustoimien vaikutusten seuranta osoittaa väestön **mielenterveyden ongelmien** vaihdelleen epidemiatilanteen mukaan ja näkyneen eri väestöryhmissä eri tavoin. Psykkinen oireilu on lisääntynyt koronaepidemian aikana. Mielenterveysvaikutukset ovat olleet kielteisimpiä nuorilla ja nuorilla aikuisilla. Ukrainan sodan suorat ja epäsuorat vaikutukset luovat lisähaasteita väestön psykkinelle hyvinvoinnille.
- Koronaepidemian aikana yleistyneet **työttömyys ja lomautukset** ovat aiheuttaneet väestössä talousongelmia ja huolta toimeentulon riittävydestä.
- Koronaepidemia on pahentanut **lähisuhdeväkivaltaa** ja lisännyt väkivalta- ja häirintäkokemuksia. Lasten ja nuorten kokemukset väkivallasta ovat yleistyneet: lapsista ja nuorista aikaisempaa useampi on kokenut koronaepidemian aikana fyysistä ja henkistä väkivaltaa vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten taholta. Tytöt kertovat selvästi aiempaa useammin myös seksuaalisesta häirinnästä.
- Koronaepidemia vähensi **ikäntyneiden** liikkumista kodin ulkopuolella ja lisäsi yksinäisyyttä. Monen ikääntyneen elinpiiri pieneni ja aiemmin muualla tapahtuneita aktiviteetteja korvattiin kotona tehdyillä aktiviteeteilla.
- **Koululaisten** psykkinen oireilu ja yksinäisyys lisääntyivät ja oppiminen vaikeutui.
- Psykkinen oireilu, syömishäiriöt ja opiskeluun liittyvä stressi ovat lisääntyneet **korkeakouluopiskelijoilla** koronaepidemian aikana. Yksinäisyys, univaikeudet sekä

opiskeluvaikkeudet ovat myös olleet yleisiä, ja moni on kokenut taloudellisen toimeentulonsa heikentyneen.

- **Työikäisillä** koronaepidemian rajoitustoimet ovat vaikuttaneet eri väestöryhmissä ja eri ammattialoilla eri tavoin. Työkykyyn ja työhyvinvointiin ovat vaikuttaneet myös vapaa-aikaa koskevat rajoitukset.
- **Vammaisten ja toimintarajoitteisten** ihmisten yksinäisyys lisääntyi ja taloudellinen tilanne vaikeutui.

Torstaina 24.2.2022 alkanut Venäjän hyökkäys Ukrainaan herättää lähipiirissä ja itsessä ahdistusta ja pelkoa, vaikka välitön sodan uhka ei koskettaisikaan. Tilanne on tavalla tai toisella jokaista koskettava inhimillinen kriisi. Moni miettii esimerkiksi, että miten auttaa hädässä olevia. On myös tärkeää huolehtia omasta hyvinvoinnistaan.

Seuraavassa laajassa hyvinvointisuunnitelmassa tulee valmistautua tavoitteellisesti sekä pandemian että sodanuhan aiheuttaman hyvinvointivajeen korjaamiseen.

1.2 VÄESTÖ

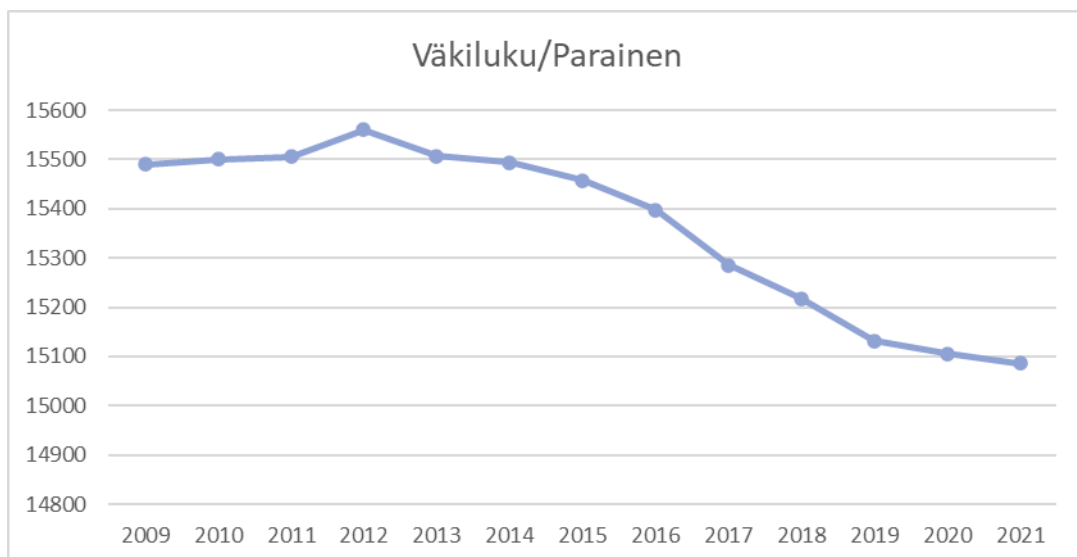
Paraisten kaupunki on runsaan 15 000 asukkaan kaksikielinen saaristokaupunki. Ruotsinkielisten osuus on 55 %, suomenkielisten osuus 42 % ja muiden kielten osuus on 3 %. Muita kuin kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvien osuus on suurin lasten, nuorten ja työikäisten ikäryhmissä.

Paraisten kaupungissa on 110 asuttua saarta, joista 98 saarta on ilman kiinteää tieyhteyttä. Saaristossa asuvien määrä on noin 20 % kaupungin asukasmäärästä.

Paraisten kaupungissa on kuntakohtaisesti Suomen kolmanneksi suurin määrä vapaa-ajan asuntoja, noin 10 000. Paraisten erityispiirre on se, että vapaa-ajan asuntojen määrä ylittää reippaasti asuttujen asuntojen määrän.

Paraisten väestömäärä on ollut laskussa vuodesta 2013 alkaen. Vuosina 2020–2021 muuttoliike on ollut positiivinen.

Väkiluku

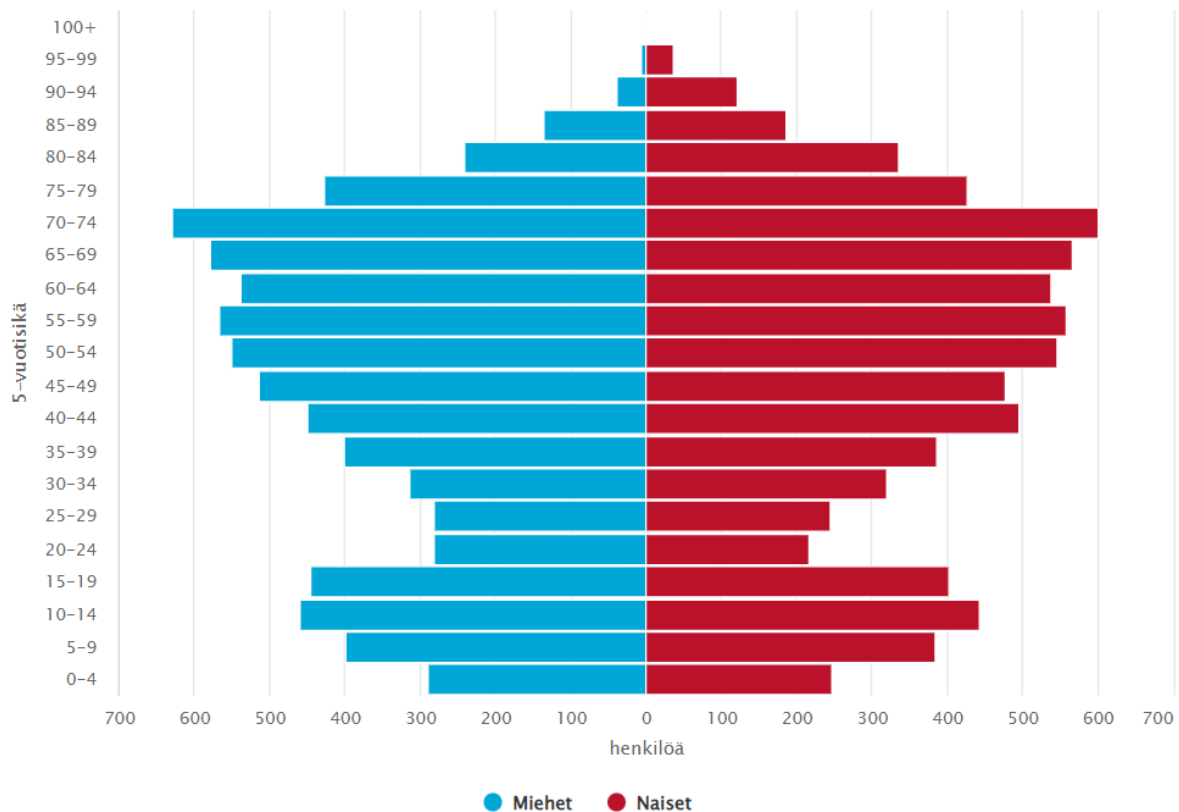

Väestön ikärakenne Paraisilla

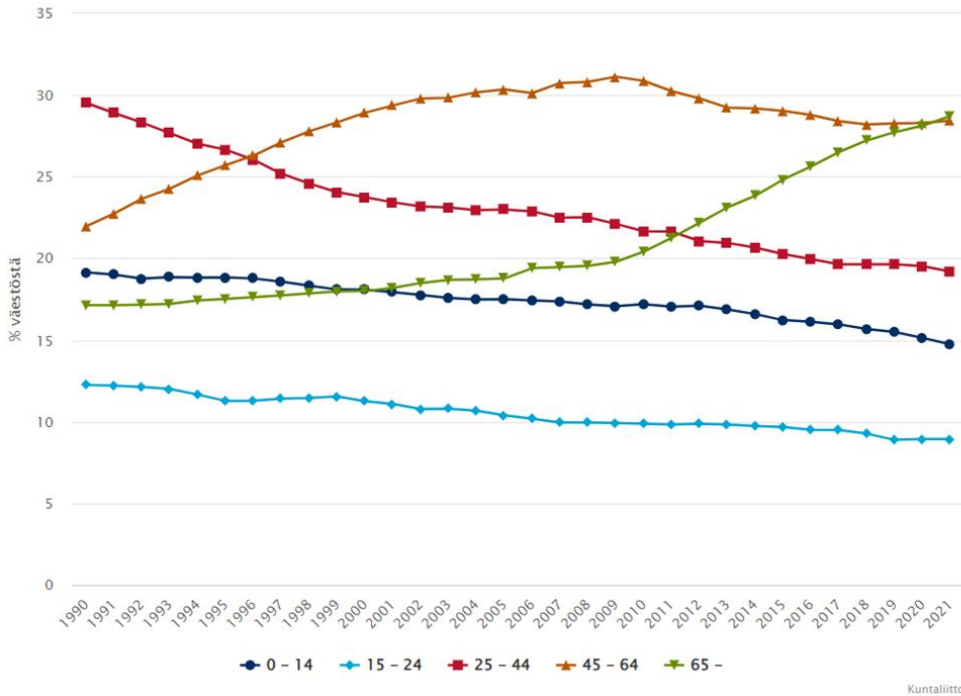
Kaupungin ikärakenteessa väestöennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa, kun taas lasten ja keski-ikäisten osuus vähenee. Lasten osalta erityisesti alle 4-vuotiaiden osuus on laskussa. Yli 65-vuotiaiden osuus on vuodesta 2010 vuoteen 2021 noussut 9 % eli heidän osuutensa on nyt 29 % asukkaista. Henkilömäärässä lisäys on ollut 1168 henkilöä. Väestön ikääntyminen ja väestörakenne pakottavat pohtimaan uusia näkökulmia palvelutuotantoon.

	Ikäluokat yhteensä	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 -
2009	15 490	790	866	988	927	608	641	826	940	1 018	1 104	1 131	1 251	1 335	854	733	585	480	300	113
2010	15 501	806	868	992	914	615	600	783	925	1 050	1 122	1 084	1 214	1 365	920	754	568	488	293	140
2011	15 505	814	883	945	925	598	607	775	940	1 033	1 113	1 051	1 191	1 334	990	789	572	497	300	148
2012	15 561	808	903	949	952	585	576	749	934	1 018	1 099	1 057	1 159	1 321	1 139	760	589	503	313	147
2013	15 507	831	854	932	944	580	586	721	936	1 005	1 069	1 077	1 128	1 259	1 242	756	625	492	311	159
2014	15 494	784	874	912	928	581	559	730	914	998	1 053	1 106	1 110	1 252	1 313	786	637	470	309	178
2015	15 457	737	874	896	923	572	557	718	877	980	1 073	1 113	1 095	1 205	1 348	864	664	458	322	181
2016	15 398	719	855	909	891	573	541	687	869	975	1 072	1 111	1 063	1 186	1 311	946	706	458	332	194
2017	15 285	663	862	914	884	567	518	649	871	964	1 047	1 092	1 063	1 139	1 304	1 070	689	466	329	194
2018	15 217	622	898	865	879	531	539	634	839	976	1 024	1 070	1 078	1 120	1 258	1 182	677	509	320	196
2019	15 132	575	862	907	832	512	547	627	822	976	1 018	1 046	1 106	1 106	1 231	1 222	713	522	313	195
2020	15 105	559	817	909	836	514	544	640	809	956	975	1 090	1 107	1 101	1 171	1 251	772	553	305	196
2021	15 086	536	784	904	849	498	527	633	788	946	990	1 097	1 125	1 078	1 145	1 230	853	576	322	205

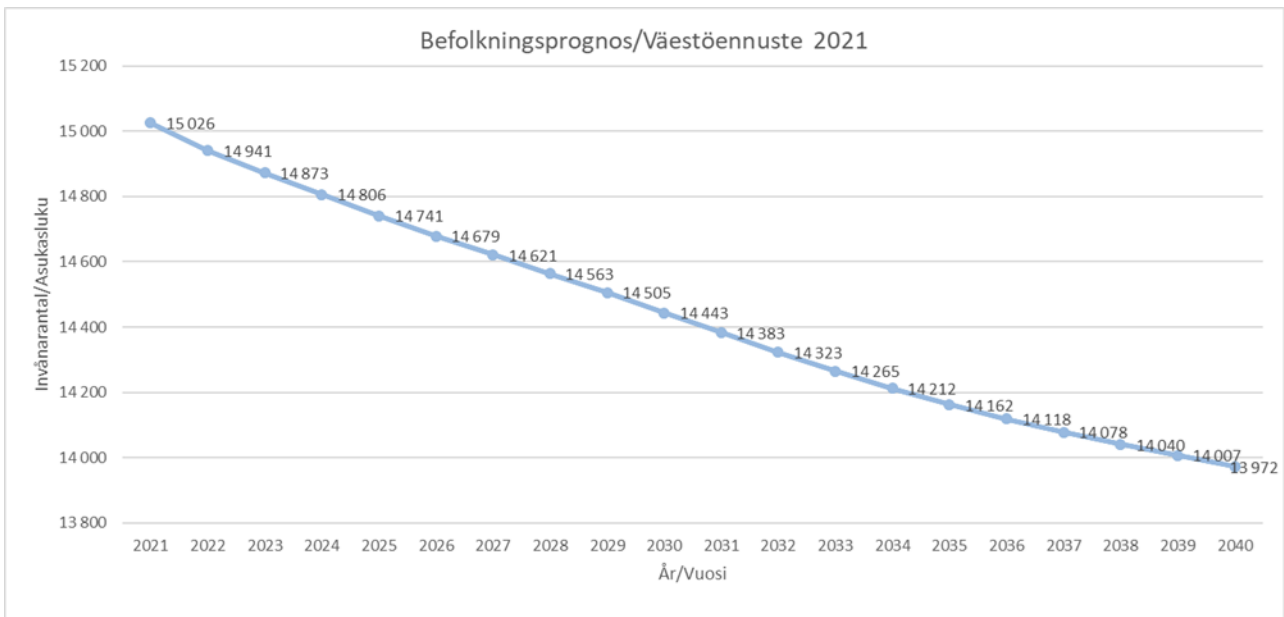
Ikärakenne Parainen 2021

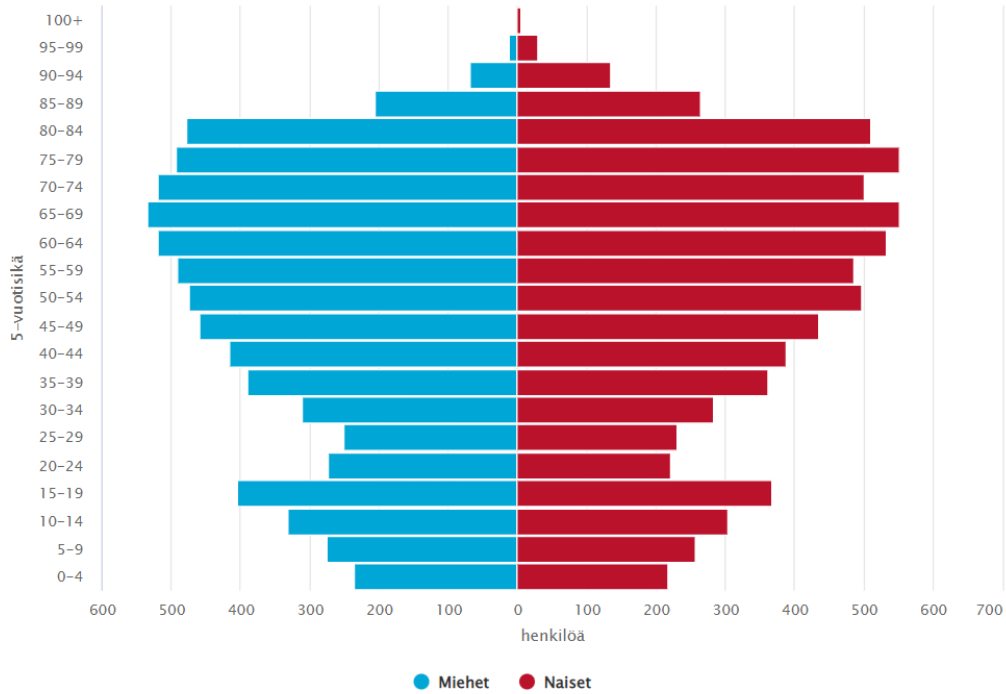
Väestön ikärakenne Parainen 1990–2021

Tilastokeskuksen tekemä väestöennuste on saatavilla vuodelta 2021.

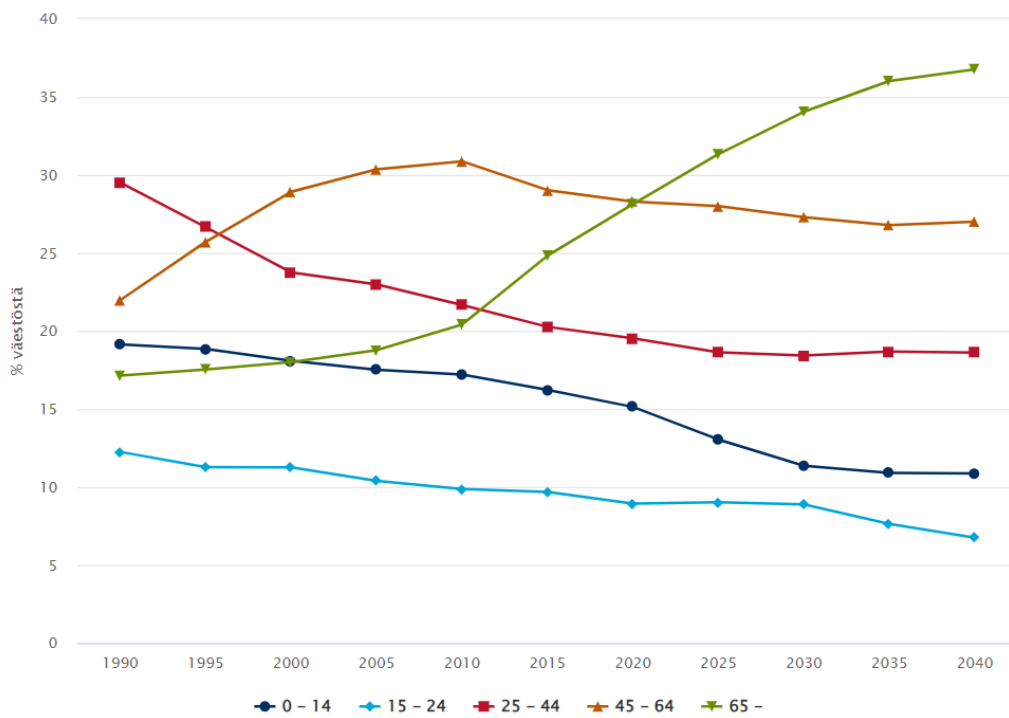

Ennustettu ikärakenne Parainen 2030

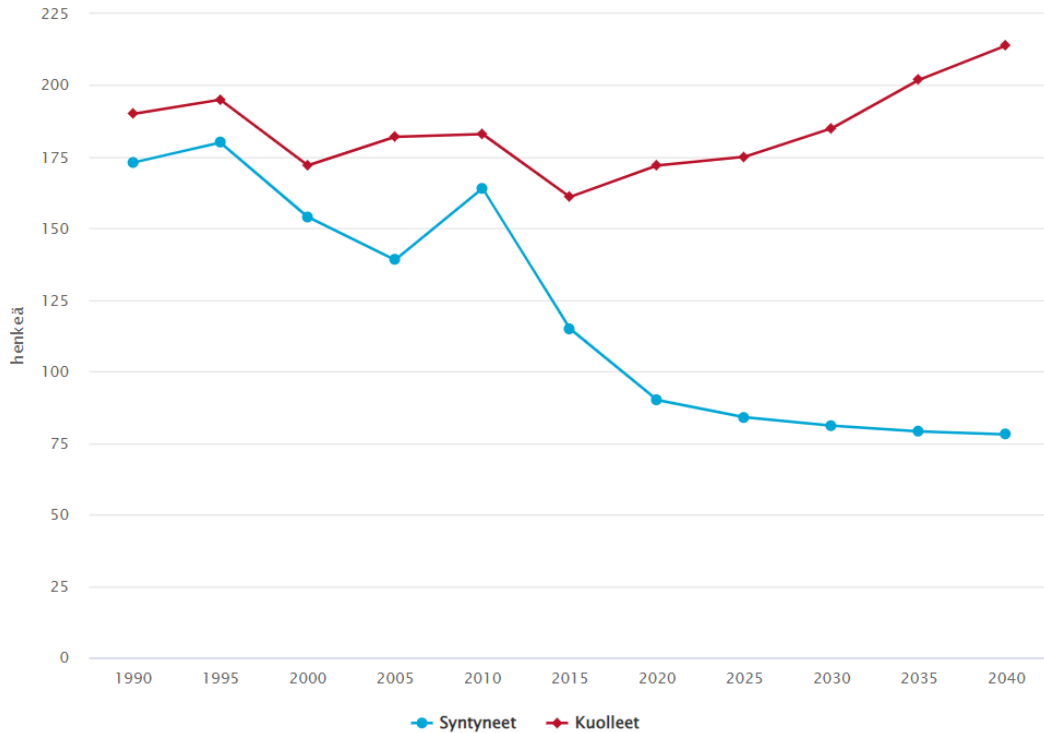
Kuntaliitto

Väestön ikärakenne, toteutunut ja ennuste Parainen 1990-2040

Kuntaliitto

Syntyneet ja kuolleet, toteutunut ja ennuste Parainen 1990–2040

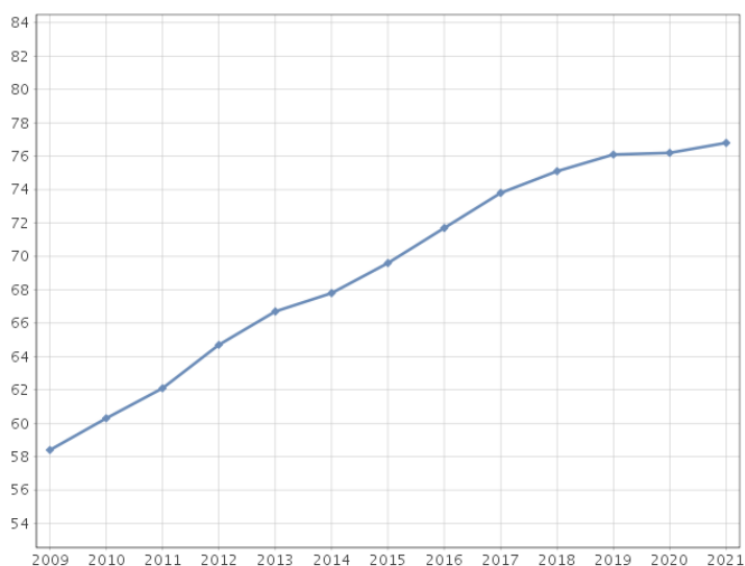
Kuntaliitto

1.3 HYVINVOINTI-INDIKAATTORIT

Huoltosuhde

Paraisten demograafinen huoltosuhde (työvoiman ulkopuolella olevien määrä suhteessa varsinaisen työvoiman määrään) on heikentynyt vuodesta toiseen ja se on heikompi kuin Varsinais-Suomessa ja koko maassa (Parainen 2009: 58,4 ja 2021: 76,8).

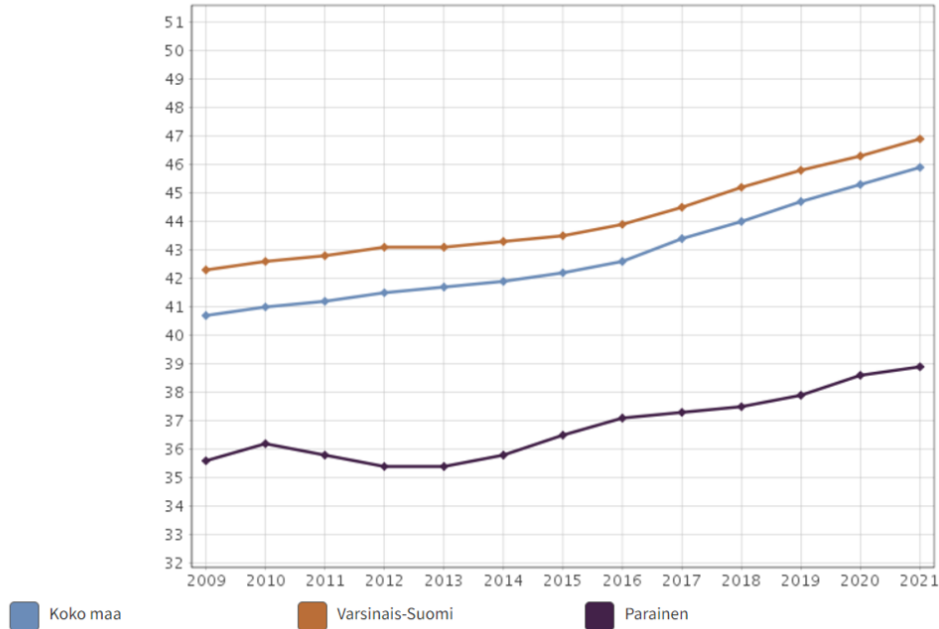
Huoltosuhde, demograafinen [info ind. 761](#)

Huoltosuhde, demograafinen

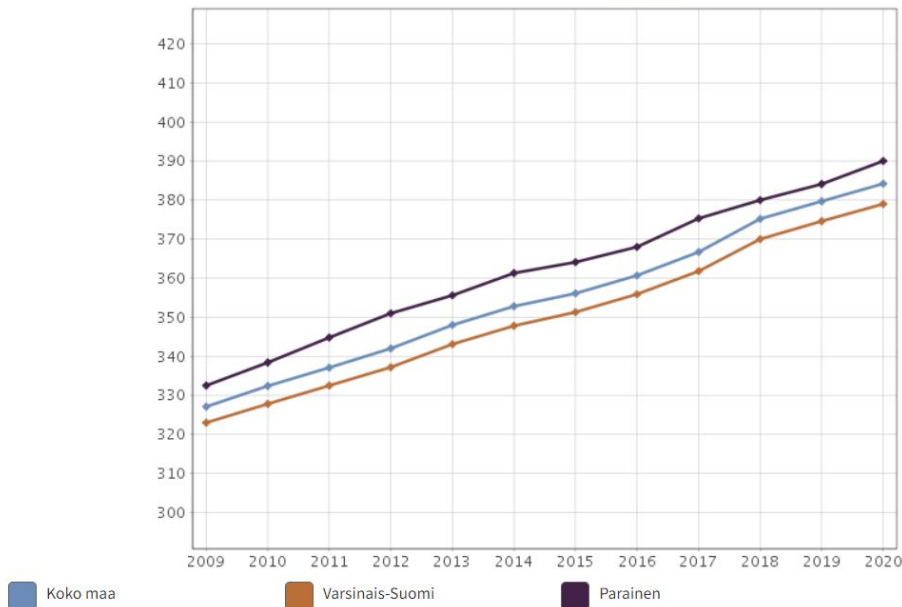
Yksinasuminen

Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista [info ind. 324](#)

Väestön koulutustaso

Koulutustasomittain [info ind. 180](#)

Väestön rakenne ja siinä tapahtuvat muutokset ovat keskeisiä palvelujen tarpeeseen vaikuttavia tekijöitä. Esimerkiksi muita kuin kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvien osuuden kasvu, yksinasumisen yleistymisen ja väestön koulutustason kohoaminen on tarpeen ottaa huomioon palveluita suunniteltaessa.

Turvallisuus

Turvallisuus on jatkuvassa muutoksessa sen perusteella, mitkä uhat ja ongelmat nousevat milloinkin esille sekä miten arvotamme niitä. Tällä hetkellä turvallisuuden kokemusta voi heikentää epävarmuus Ukrainassa käytävien sotatoimien erilaisista vaikutuksista. Turvallisuuden tunteeseen voidaan vaikuttaa myös hyvinvointitoimenpiteillä.

Sairastavuus

THL:n sairastavuusindeksissä on otettu huomioon kuusi eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa. Indeksissä sisältyvät sairausryhmät ovat syöpät, sepelvaltimotauti, aivoverisuonitaudit, tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, mielenterveyden häiriöt, tapaturmat sekä dementia.

Sairausryhmittäiset indeksit kuvaavat sairauksien yleisyyttä tarkasteltavassa ikäryhmässä suhteessa koko maan samanikäisen väestön sairastavuuteen (koko maa = 100). Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastavuus alueella on. Koko maassa sairastavuusindeksi on 100 uusimpana tilastovuonna.

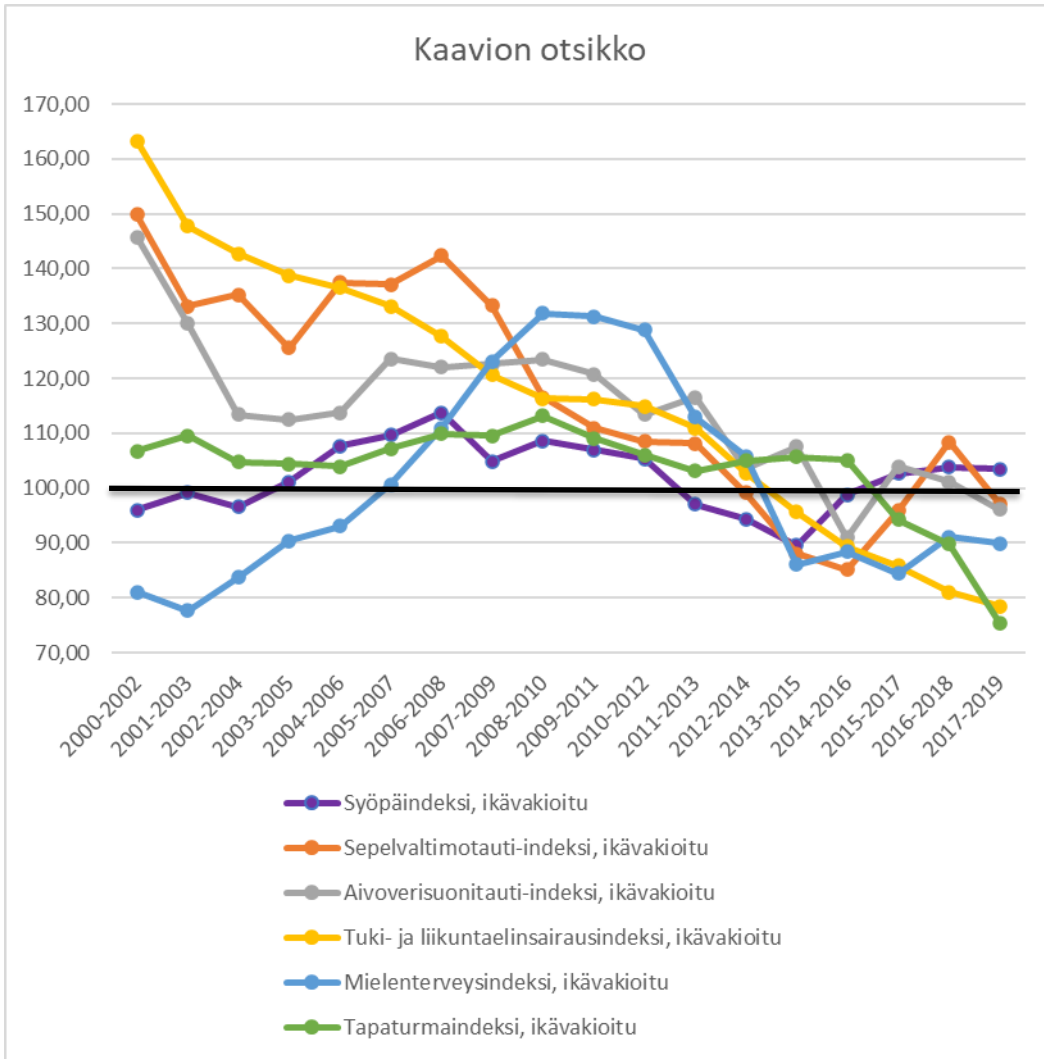
Parainen sijoittuu sairastavuusindeksin vertailussa hyvälle tasolle.

Sairastavuusindeksi osoittaa sairastavuuden laskua Paraisilla vuosien kuluessa.

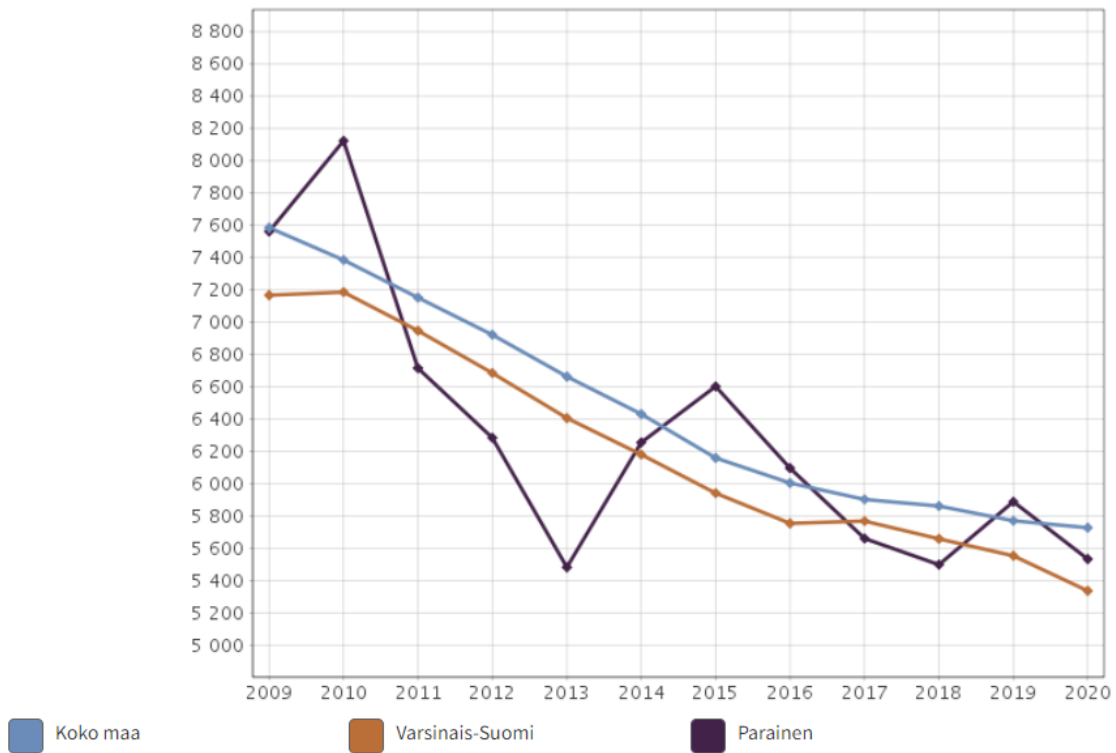
Seuraavassa kaaviossa on kuvattuna pitkällä aikajanelalla sairastavuusindeksissa huomioidut kuusi (6) erillistä indeksiä. Viimeisen otannan kohdalla ainoastaan syöpaindeksi on maan keskiarvon yläpuolella eli korkeampi kuin 100.

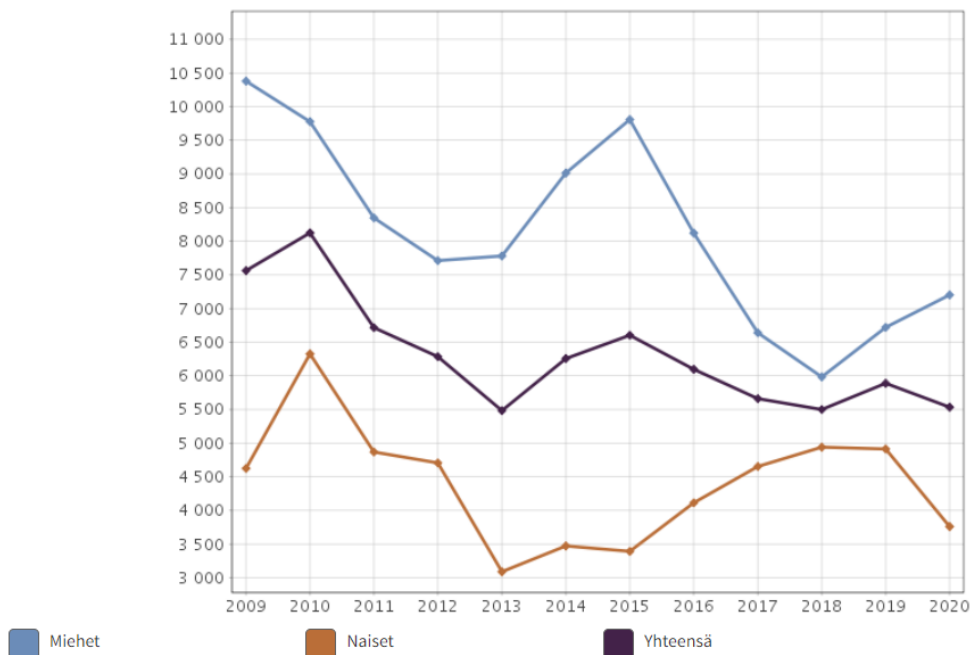
Menetetyt elinvuodet

Indikaattori ilmaisee ennen 80 ikävuotta tapahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä 100 000 asukasta kohti.

Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0 - 80 vuotta / 100 000 asukasta [info ind. 3138](#)

Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0 - 80 vuotta / 100 000 asukasta [info ind. 3138](#)

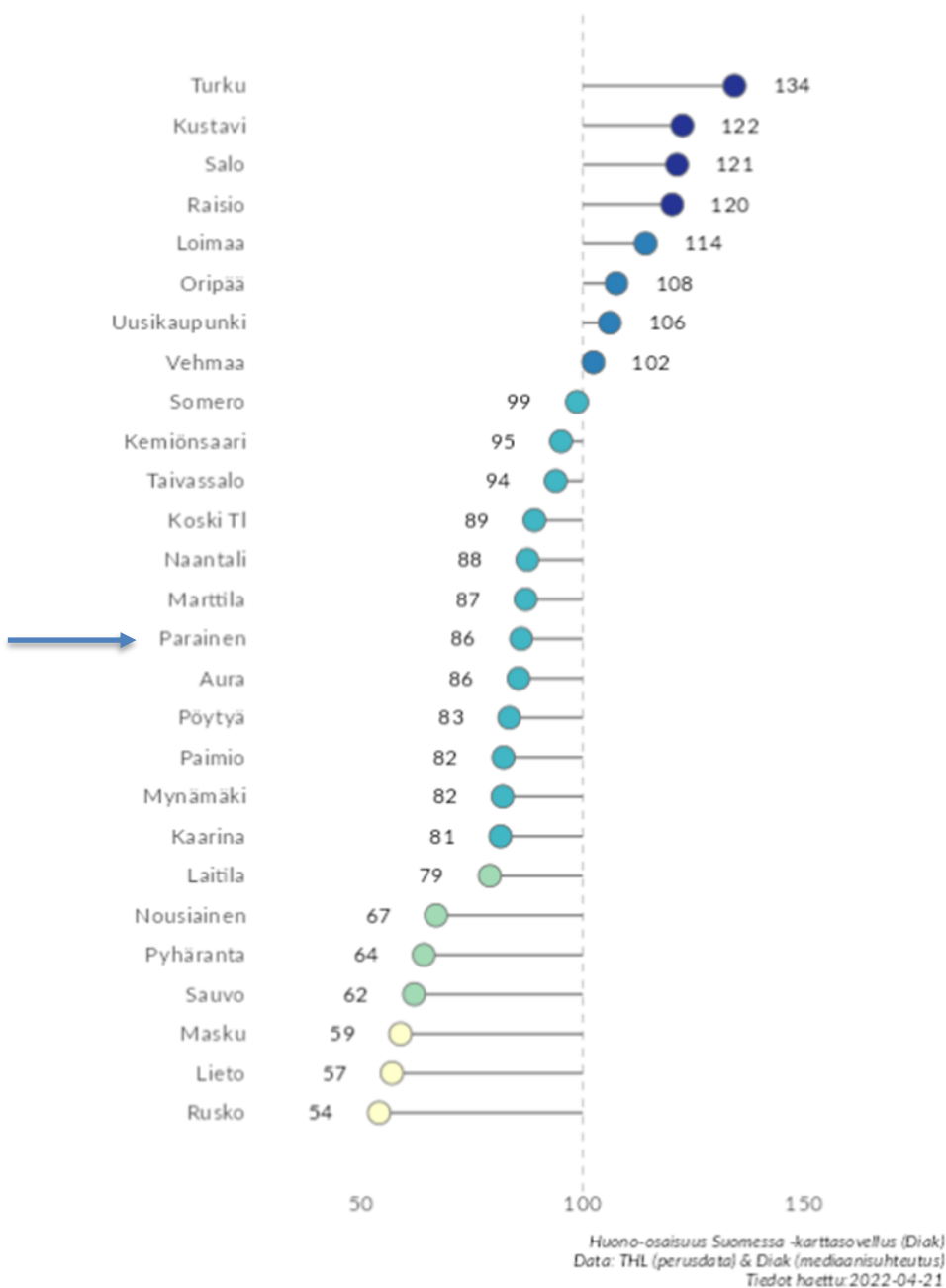

Huono-osaisuus

Huono-osaisuuden summamuuttuja kuvastaa huono-osaisuuden kaikkia ulottuvuuksia. Summamuuttuja on muodostettu kolmen huono-osaisuusmuuttujan (inhimillinen, sosiaalinen, taloudellinen) keskiarvosta. Huono-osaisuus on jakautunut epätasaisesti niin Varsinais-Suomessa kuin Paraisten kaupungin eri kunta-alueilla.

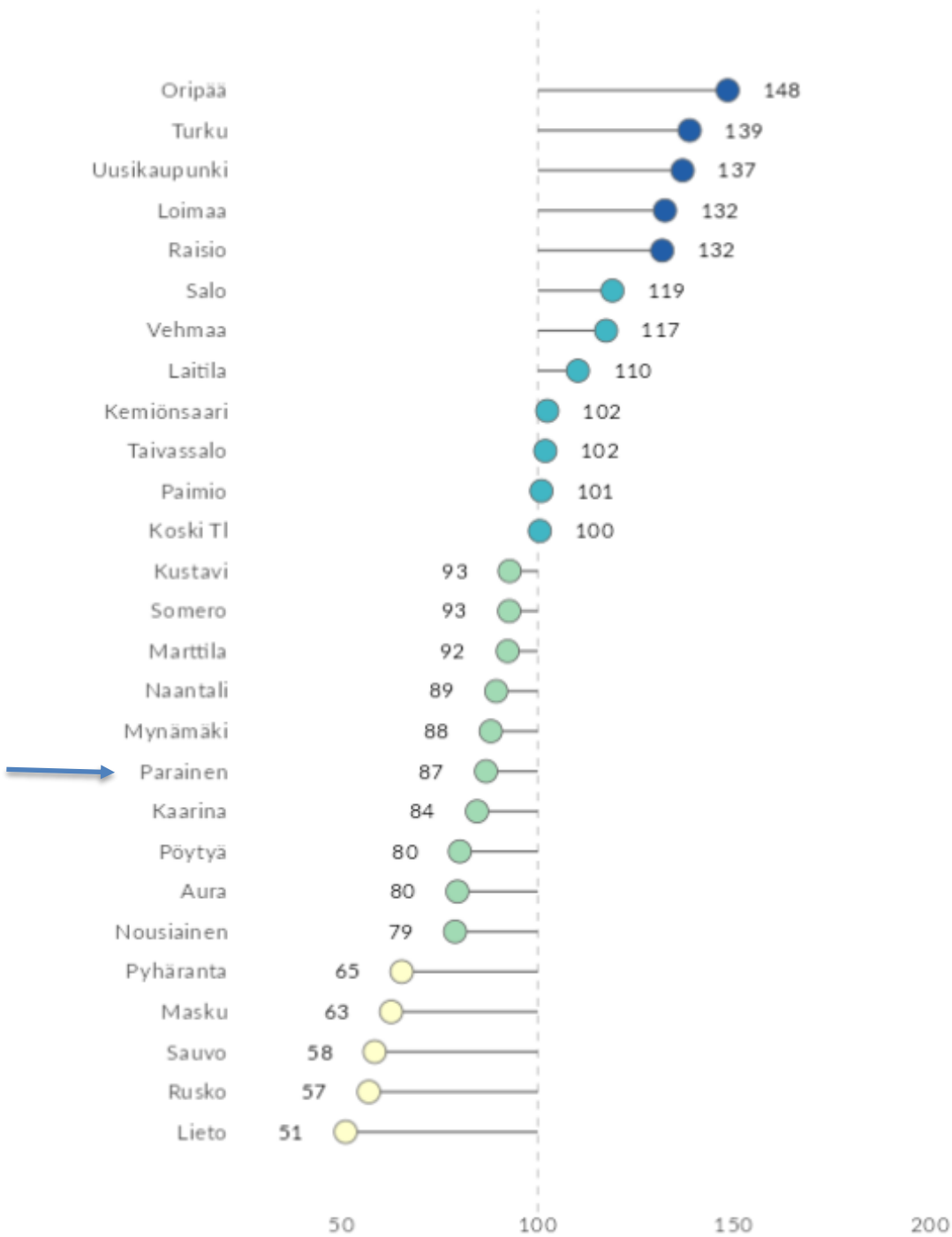
Huono-osaisuus yhteensä

Kuvassa näytetään alueeseen Varsinais-Suomen HVA tasolla hyvinvointialueet kuuluvi:

Huono-osaisuuden sosiaaliset seuraukset

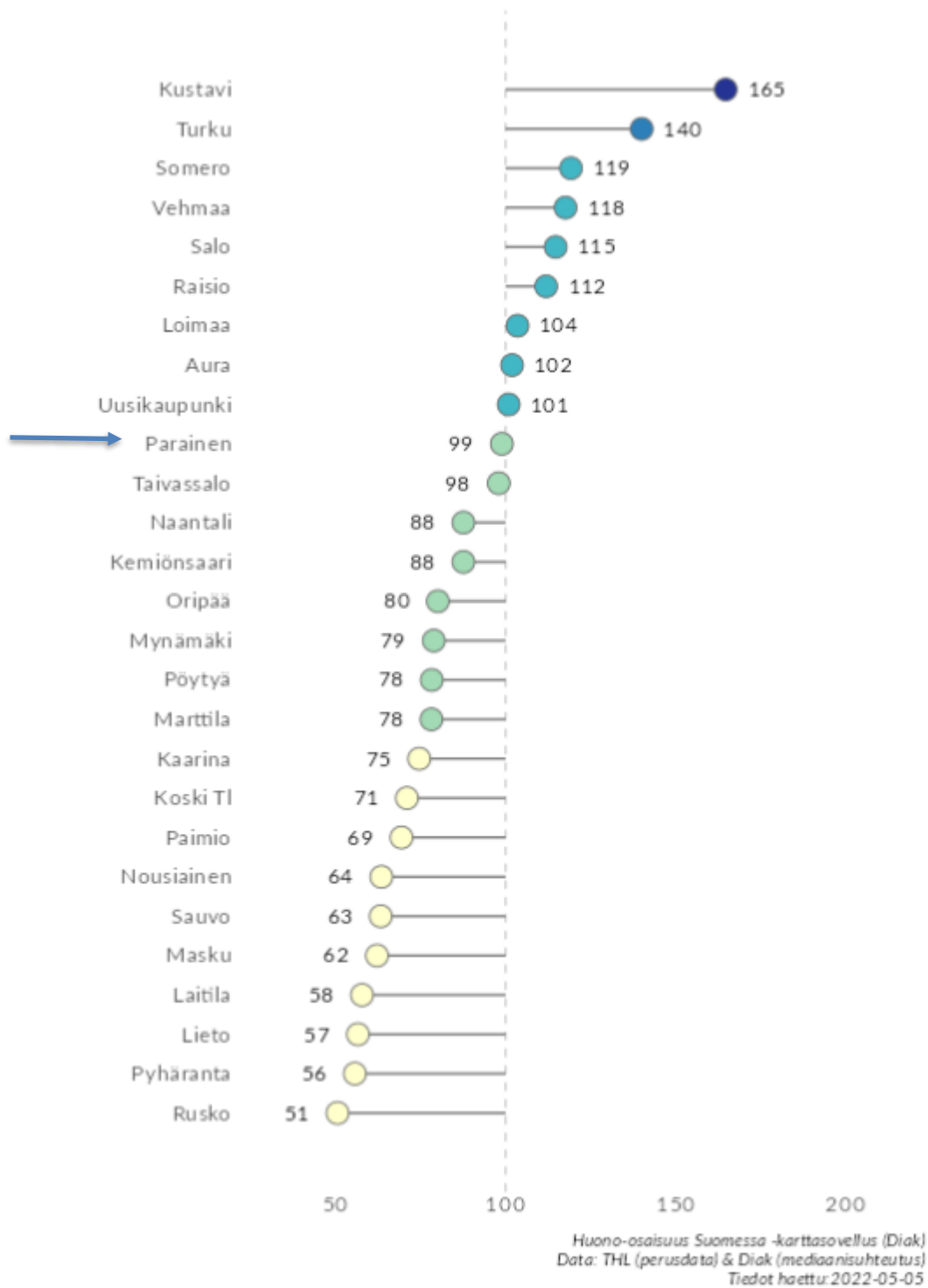
Kuvassa näytetään alueeseen Varsinais-Suomen HVA tasolla hyvinvointialueet kuuluv:

Huono-osaisuus Suomessa -karttasovellus (Diak)
 Data: THL (perusdata) & Diak (mediaanisuhteutus)
 Tiedot haettu: 2022-05-05

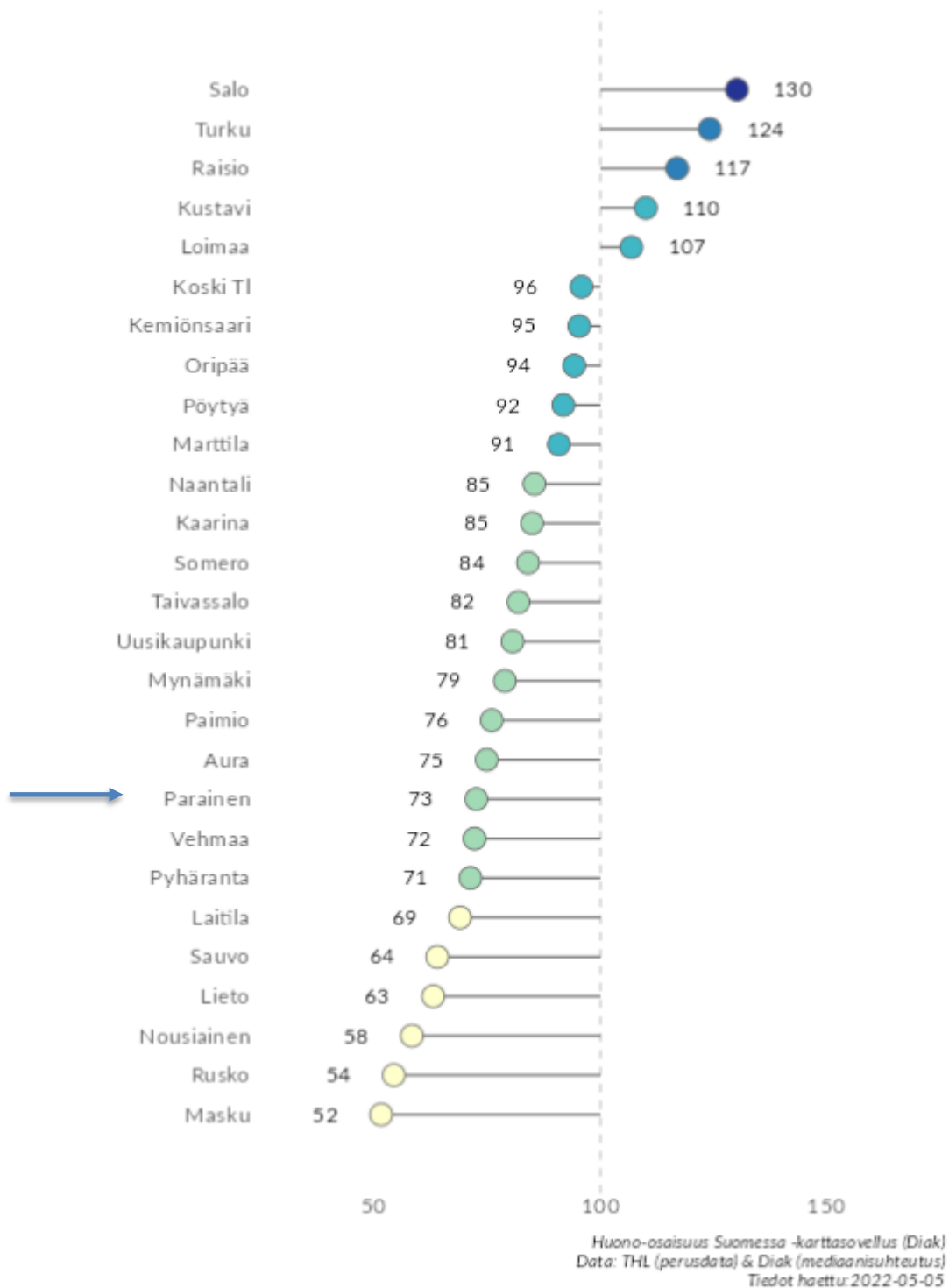
Huono-osaisuuden taloudelliset yhteydet

Kuvassa näytetään alueeseen Varsinais-Suomen HVA tasolla hyvinvointialueet kuuluv:

Inhimillinen huono-osaisuus

Kuvassa näytetään alueeseen Varsinais-Suomen HVA tasolla hyvinvointialueet kuuluv:

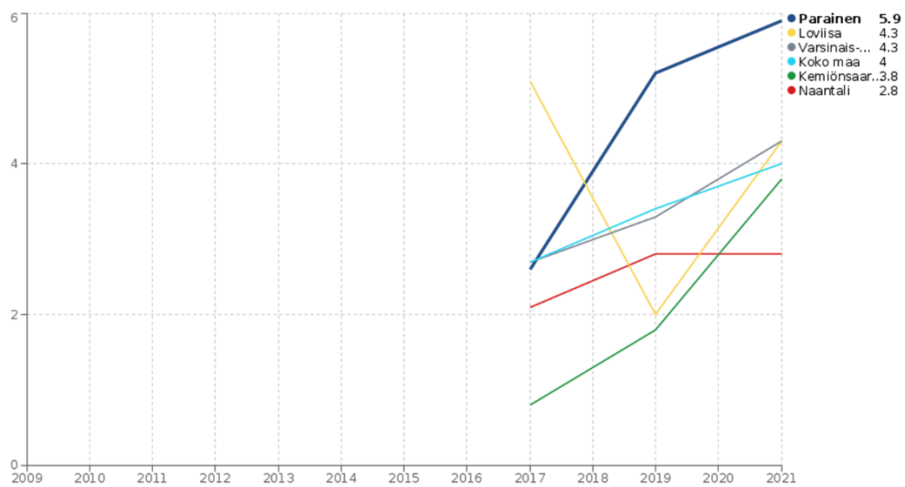

1.4. KOULUTERVEYSKYSELY

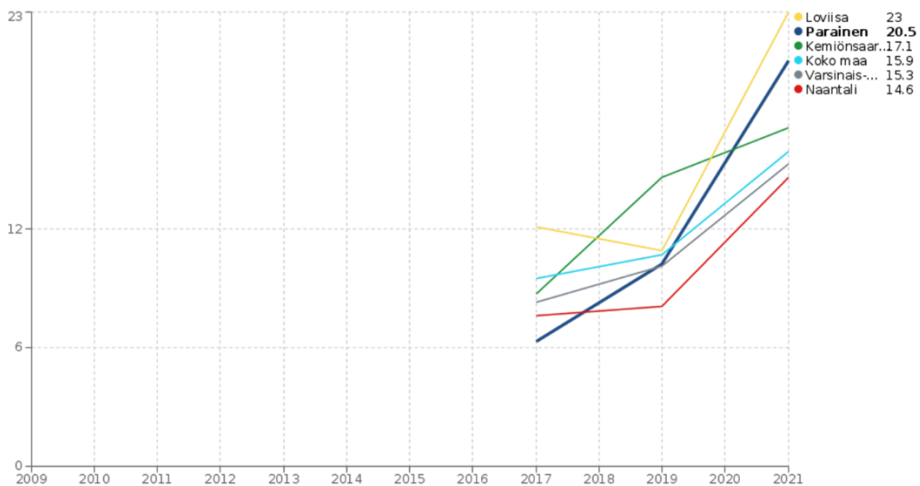
Yksinäisyys

Kouluterveyskyselyjen pohjalta on noussut esille suurta kasvua nuorten yksinäisyydessä, tähän on vaikuttanut myös koronaepidemia ja sen aikana voimassa olleet rajoitukset.

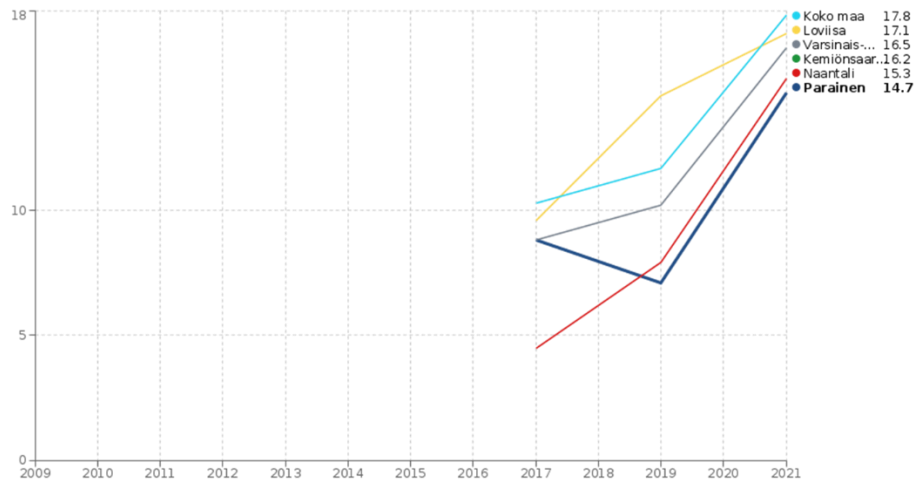
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

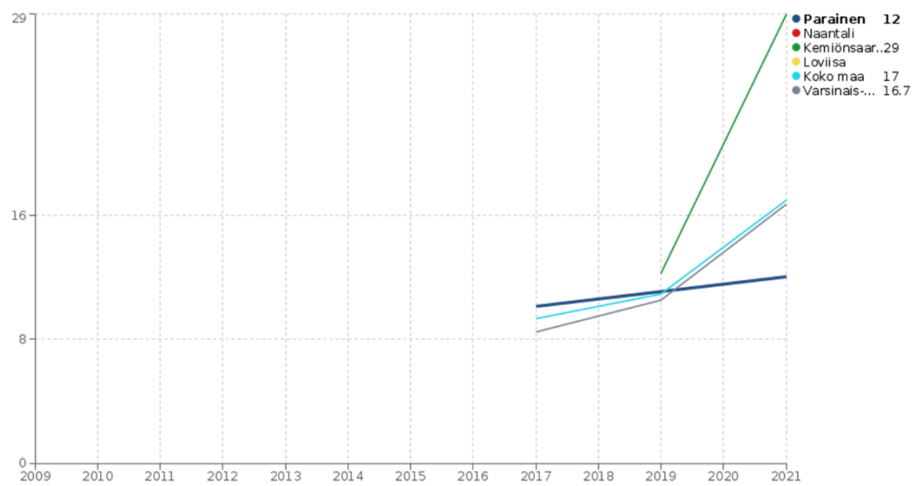
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

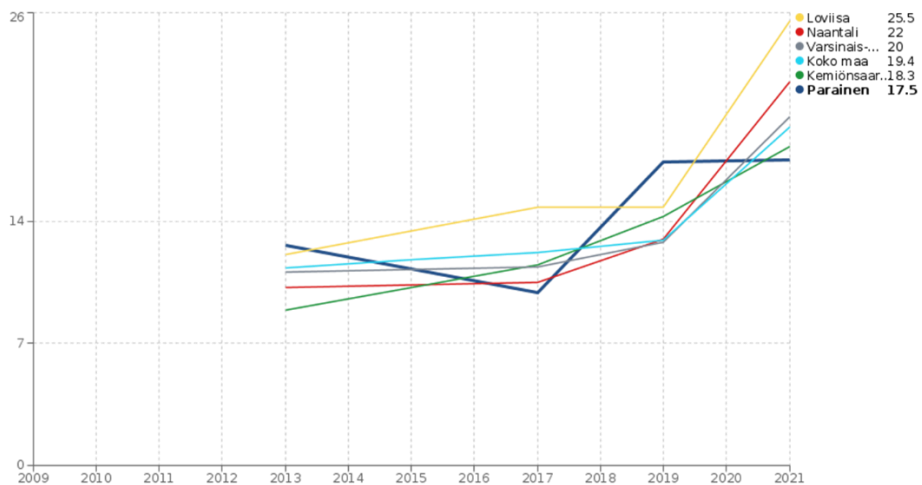
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

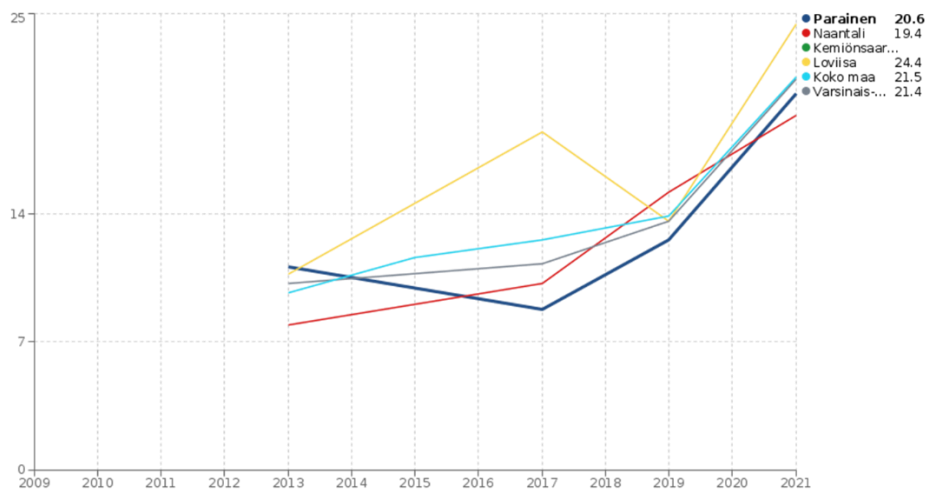
Mielen hyvinvointi

Mielenterveyden heikentyminen nousee tilastotietojen lisäksi esille moniammatillisessa työryhmässä.

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

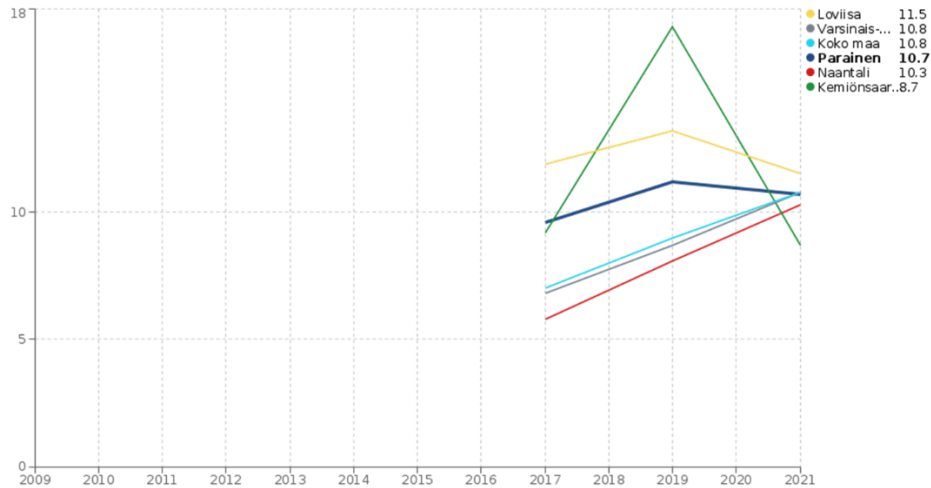

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

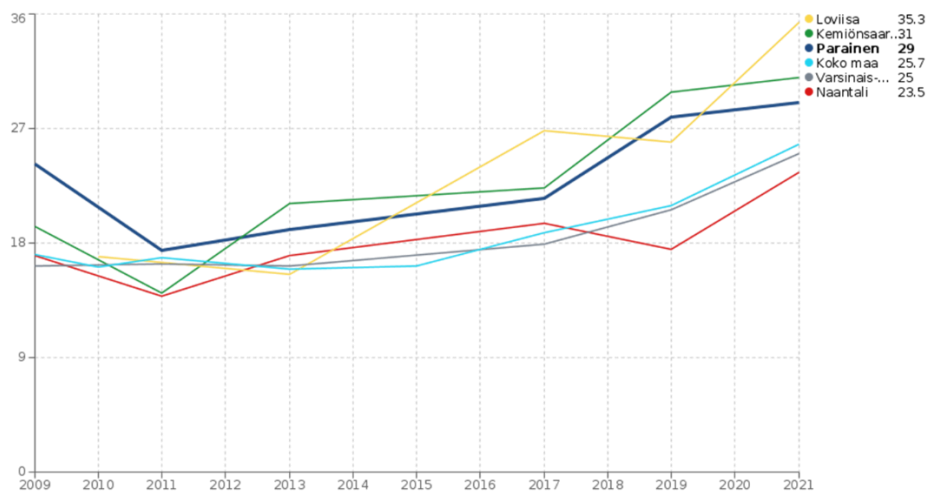

Koettu terveydentila koko maan keskiarvoa heikompi

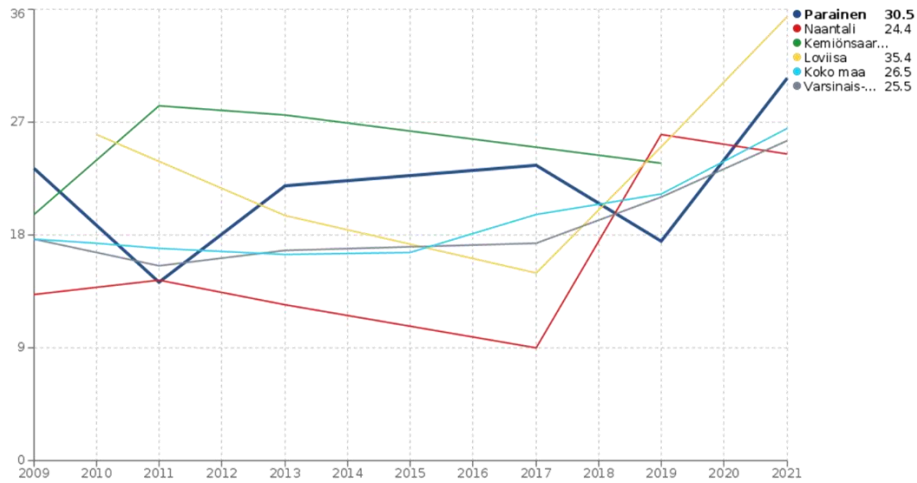
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

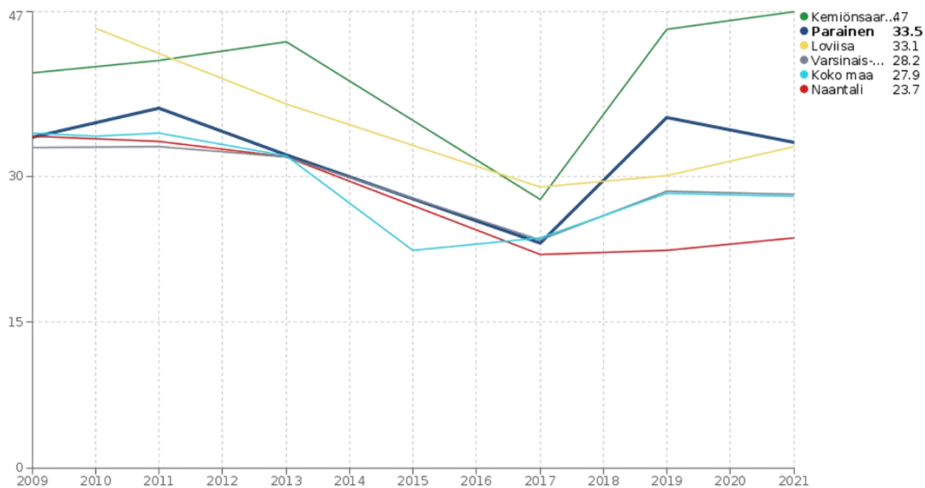

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

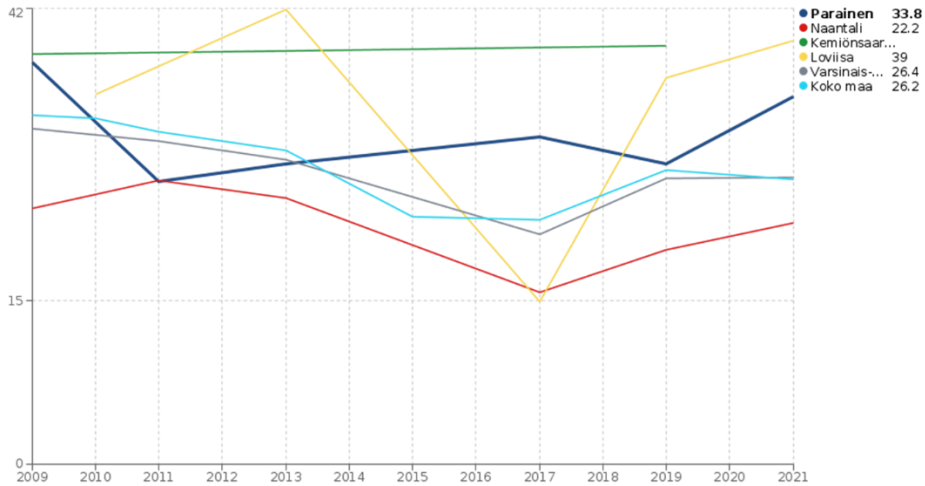

Lasten ja nuorten liikuntaharrastus (heikompi verrattuna maan keskiarvoon)

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

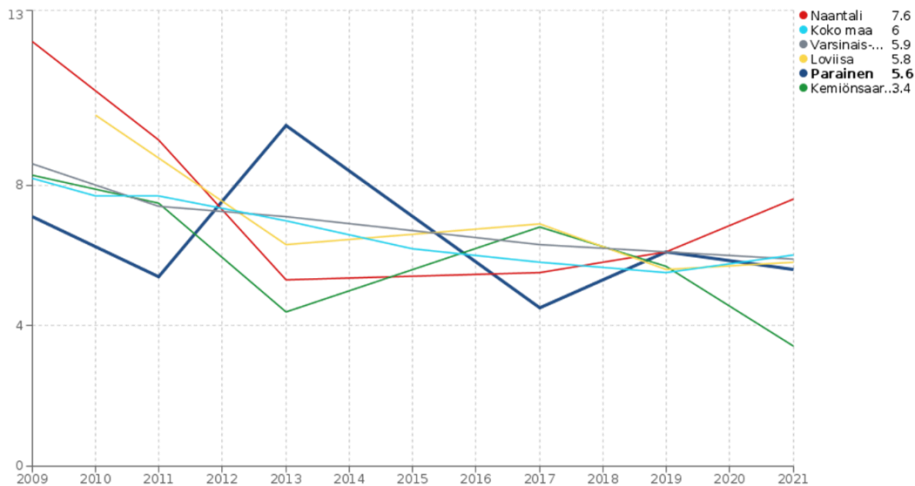

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

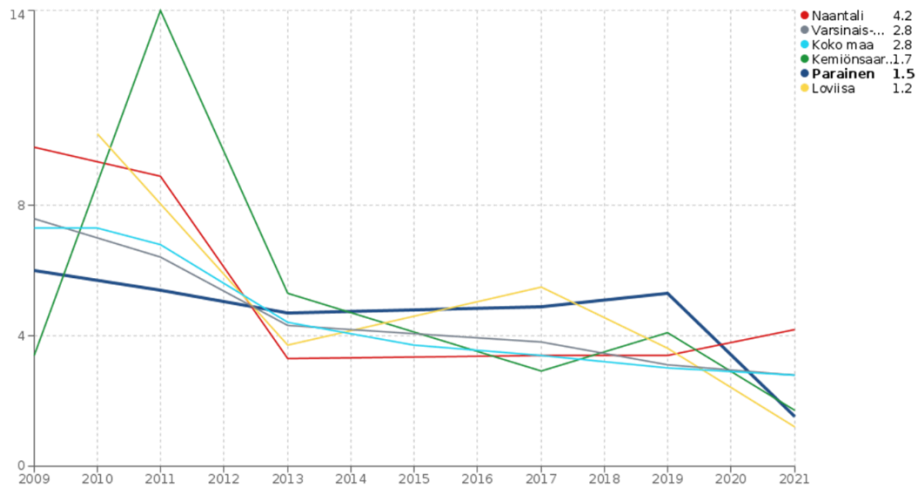

Koulukiusaaminen on vähentynyt ja alle maan keskiarvon

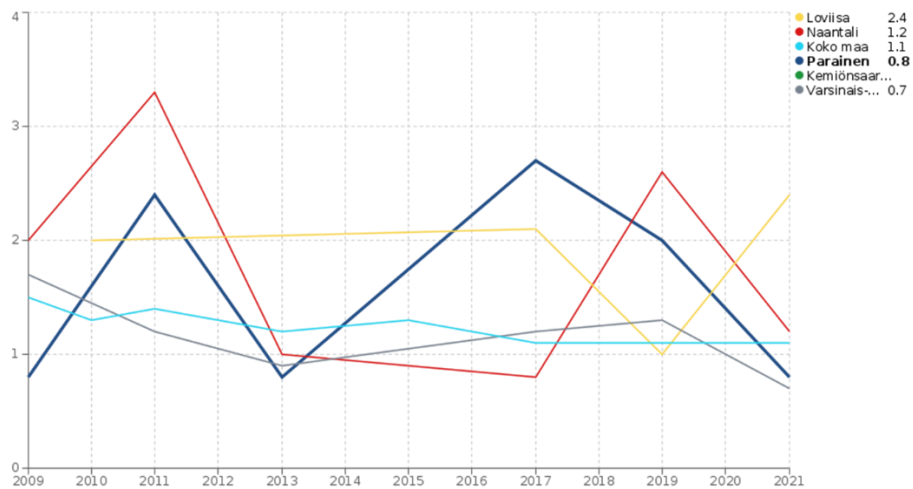
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

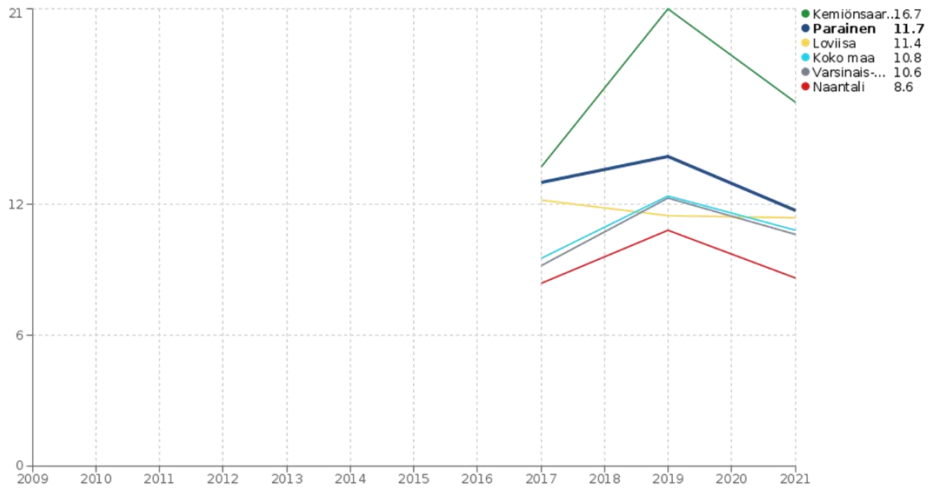

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

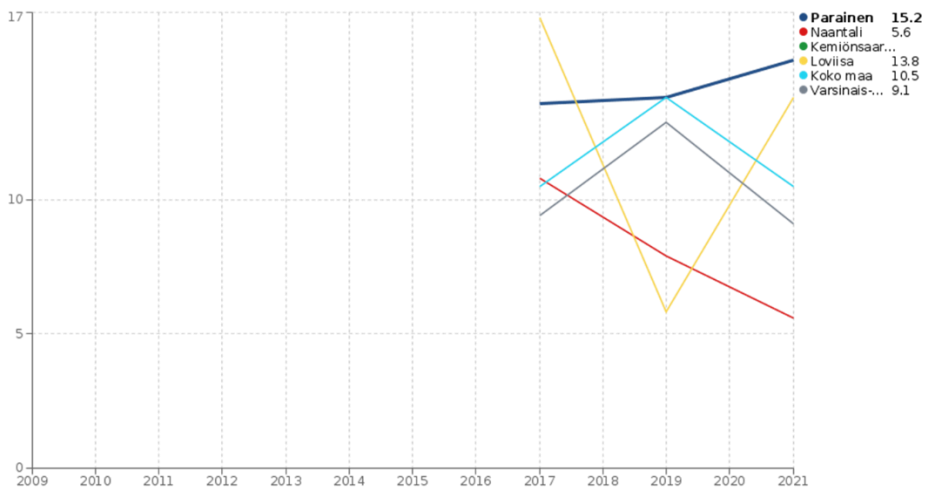

Hyvät vaikuttamismahdollisuudet kouluissa

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Päihteiden käyttö

Nuorten päihteiden käytössä trendi on laskeva. Päihteiden käytössä tarkastellaan sekä tupakointia, alkoholin ja huumeiden käyttöä sekä rahapelaamista.

1.5 TERVEYDENEDISTÄMISTYÖ

TEAvisari näyttää kunnan terveydenedistämistyön suunnan.

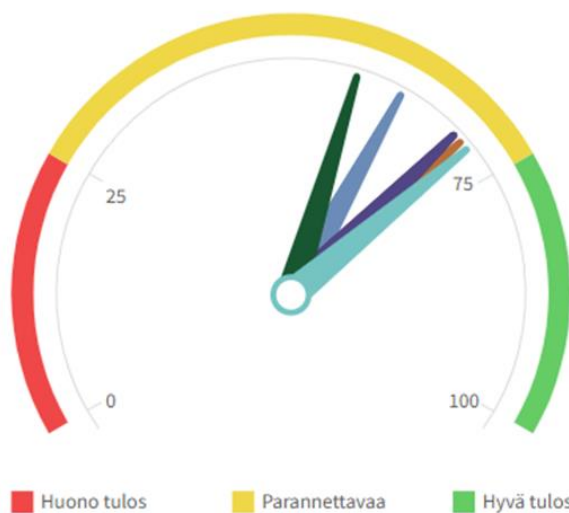
TEAvisari kuvaa terveydenedistämistäktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Teaviisari on suunnittelua ja johtamista tukeva työkalu kunnille, kouluille ja alueille. Sitä käytetään osana kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua, toteutusta ja arviointia.

Vahvistamalla samanaikaisesti organisaation toimintaedellytyksiä eri toimialoilla kuntalaisten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa. Tietojen ratkaisukeskeinen hyödyntäminen ja konkreettisista toimenpiteistä päättäminen on tärkeä vaihe hyvinvoinnin edistämässä.

Etusivu > Tulokset

Kaikki sektorit : Parainen 2021

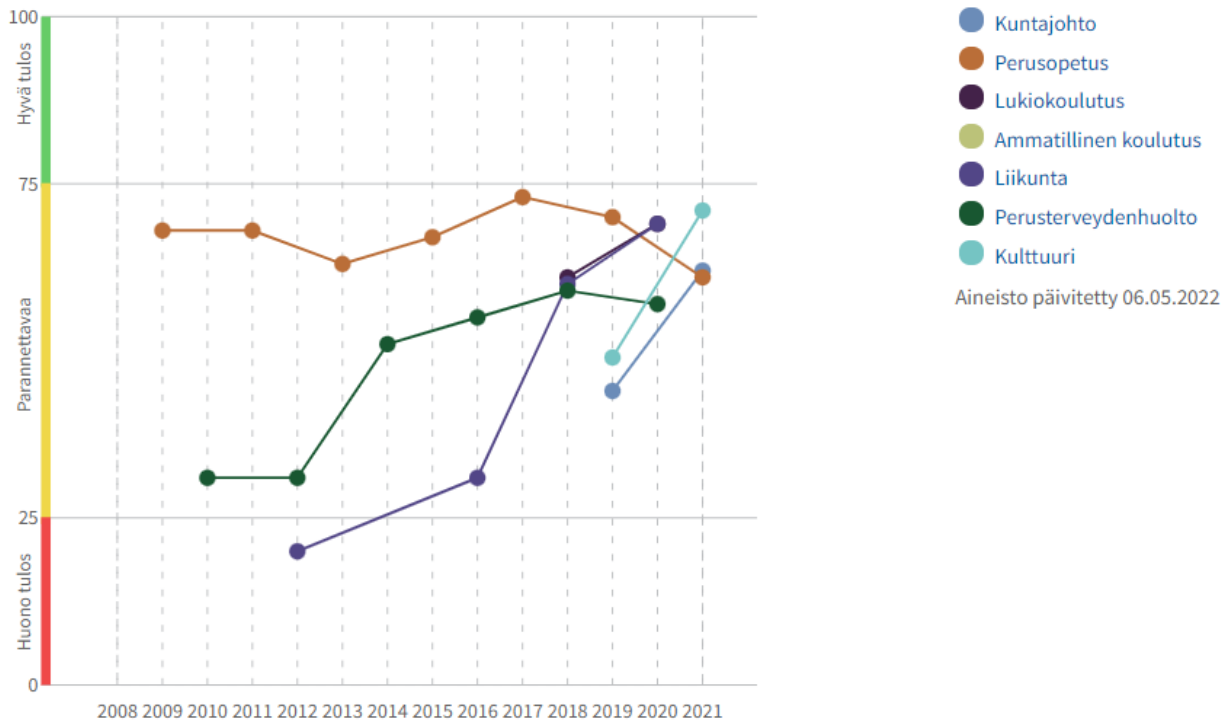

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 20.01.2022

Pisteet	Parainen	Koko maa
Kaikki sektorit	66	68
Kuntajohto	62	78
Perusopetus	70	66
Lukiokoulutus	69	66
Ammatillinen koulutus	..	63
Liikunta	69	72
Perusterveydenhuolto	57	65
Kulttuuri	71	66

Kaikki sektorit : Parainen

Yllä kuvatusta graafista näkyy, kuinka hyvinvoinnin edistämistyössä on tapahtunut monipuolisesti positiivista kehitystä Parainen kaupungissa.

1.6 HYTE-KERROIN

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtiosuus. Jo nyt tehtävä työ tulee siis vaikuttamaan rahoitukseen.

Seuraavassa kuvassa näkyy HYTE-kertoimen muutos ja samalla myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön erot Varsinais-Suomessa. Parainen kaupunki on sijalla 8 vuonna 2021.

	yhteensä		
	2018	2020	2021
Aura	9,1	13,9	15
Kaarina	9,3	17,2	17,8
Kemiönsaari	9,8	17,6	16,6
Koski Tl	7,7	20,8	17,1
Kustavi	7,8	13,1	10,8
Laitila	10,2	16,3	13,1
Lieto	9,8	21	21,2
Loimaa	9,6	15,6	13,3
Marttila	6,4	12,9	8,4
Masku	8,3	18,8	19,6
Mynämäki	9,1	19,1	18,8
Naantali	8,7	17,9	18,7
Nousiainen	9,2	14,7	18,3
Oripää	6,8	14,8	12,1
Paimio	9,3	18,8	18,4
Parainen	7,8	15	18,2
Pyhäranta	11	9,9	9
Pöytyä	6,7	15,8	14,6
Raisio	11,5	18,5	18,1
Rusko	9,2	20,7	19,3
Salo	9,9	19,1	18,1
Sauvo	8,3	10,3	11,3
Somero	8,9	14,6	15,5
Taivassalo	8,7	12,1	13,1
Turku	10,9	17,4	16,1
Uusikaupunki	10,3	18,8	17,6
Vehmaa	7,1	12,3	12,1

Lain kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta mukaan kunnalle myönnetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosana euromäärä, joka lasketaan kertomalla asukasta kohden määritelty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta kunnan asukasmäärällä sekä kunnalle määritellyllä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimella.

Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin määritellään kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa kuvaavien indikaattoreiden sekä toiminnan tulosta kuvaavien indikaattoreiden perusteella.

Indikaattoreista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen määräytymisperusteista ja laskennasta sekä laskennassa käytettävistä tilastotiedoista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Kertoimen määrittelyssä käytetään viimeisimpiä käytettävissä olevia tietoja. Jos tietoa ei ole lainkaan saatavilla, saa kunta kyseisen tiedon osalta laskennassa alimman mahdollisen arvon.

Laki astuu voimaan 1.1.2023.

HYTE-kertoinen vaikutus Paraisten kaupungin valtionosuuteen näkyy seuraavassa taulukossa eli Paraisten kaupungin valtionosuus kasvaa noin 275 000 euroa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön seurauksena.

	2018	2020	2021
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	7,8	15,0	18,2
HYTE-kerroin, 1 000 euroa info ind. 5355	119,6	227,2	274,6

1.7 YHTEENVETO

Tilastollisesti kerättyjen hyvinvointitietojen mukaan Paraisten kaupungin indikaattorit ovat suurelta osin hyvällä tasolla. Muutama indikaattori osoittaa tarvetta panostaa hyvinvoinnin lisäämiseen.

Terveydenedistämistyössä (Teaviisari) on yhä mahdollisuus toimenpiteillä saavuttaa hyvä tulos.

Yhdessä moniammatillisesti tehtävä tavoitteellinen työ lisää asukkaiden hyvinvointia. Kun päätöksenteossa huomioidaan päätösten vaikutus eri ikäryhmille, taataan kaikessa toiminnassa mahdollisuus saavuttaa strategiassa määritellyt hyvinvointitavoitteet.

Lisäksi hyvinvoinnin ja terveydentilan sekä palvelutarpeiden tyydyttymisen seuranta eri väestöryhmissä on tärkeää yhdenvertaisuuden toteutumisen varmistamiseksi.

2. HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN ERILLISOHJELMAT JA -SUUNNITELMAT

Keskeiset hyvinvointiin liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, joita kunnassa on valmisteltu tai jotka muuten ohjaavat toimintaa:

Talous ja elinvoima

- Paraisten kaupungin strategia

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (sisältyy hyvinvointikertomukseen)
- Varhaiskasvatussuunnitelma
- Esiopetussuunnitelma
- Perusopetuksen OPS
- Lukiokoulutuksen OPS
- Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma
- Paraisten kaupungin neuvolatoiminnan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollon toimintaohjelma

Työikäiset

- Toimintasuunnitelma pari- ja lähisuhdeväkivaltaan puuttumisesta ja sen hallinnasta

Ikäihmiset

- Vanhuspoliittinen ohjelma

Kaikki ikäryhmät

- Paraisten kaupungin kotouttamisohjelma
- Liikenneturvallisuussuunnitelma

OSA II: VALTUUSTOKÄSITTELY

3. RAPORTIN LAADINTA

Raportin indikaattorilähteinä ovat sähköisessä hyvinvointikertomuksessa käytetyt seuraavat tilastot:

- Sotkanet (sotkanet.fi)
- Liikuntapaikkojen tietopankki LIPAS (lipas.fi)
- Suomen yleisten kirjastojen tilastot (tilastot.kirjastot.fi)
- Elinympäristön tietopalvelu Liiteri (ymparisto.fi/liiteri)
- Onnettomuustietoinstituutti (OTI) - liikennevahinkotilasto (lvk.fi/tilastot-ja-raportit/otin-liikennevahinkotilasto)
- Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO (prontonet.fi)
- Diakonia-ammattikorkeakoulu – Huono-osaisuus Suomessa (diak.fi/eriarvoisuus)
- Kuntaliiton elinvoimaindikaattori
- Tilastokeskus

Nykytilaraportin on laatinut hyvinvointikoordinaattori Paula Sundqvist.

4. KERTOMUKSEN HYVÄKSYMINEN

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: